

GÁRDONYI GÉZA

IGEN BUDAPESTEN ÉS VIDÉKEN

Budapesten:

Vidéken:

Bertának hívnak?

- Igen.

- Annak.

A Varga lánya vagy?

- Igen.

- Csakis.

Jársz iskolába?

- Igen.

- Járok.

Tán éppen te vagy az első?

- Igen.

- Én.

Balogh úr a tanítód?

- Igen.

- Ő.

Itt lakol ebben a házban?

- Igen.

- Itt.

Van-e testvéred?

- Igen.

- Van.

Tán hat is?

- Igen.

- Éppen.

Te vagy a legfiatalabb?

- Igen.

- Ki vóna más.

Tudsz-e már magad fésülni?

- Igen.

- Rendesen.

Hát főzni tudsz-e?

- Igen.

- Tudok ám.

Játszol-e bábuval?

- Igen.

- Bizony.

Most a ligetbe megy?

- Igen.

- Hát.

Anyádat várod?

- Igen.

- Őt.

Az állatkertbe mentek?

- Igen.

- Oda.

De ugye, félsz majd az oroszlántól?

- Igen.

- Cseppet.

Igen = az Ja

Így fordítják a szótárírók. Helytelenül.

A magyar igen: sehr, allzu, sehr, valde, direkte.

A magyarnak nincs is egyetlenes szava a ja-ra. De van ezer.

Minden határozószó. A kérdés sarkszava is.

Ebből érthető, micsoda pesti az a magyar, aki a ja szót mindig ezzel fordítja: igen.

De hát hogy fordítja akkor vissza a nemigent?

Germános az igen-nek kapcsolódó alkalmazása is, mikor valamely mondat után a következő mondatot így kezdjük: Igen...

"Isten jósága végtelen. Igen, az ő jósága..."

"Das Leben ist nicht eigentlich da, um genossen, sondern um überstanden, abgethan werden. Ja, es ist ein Trost im Alter, dass man die Arbeit des Lebens hinter sich hat." (Schopenhauer.)

Különösen papoktól hallottam az igennek ezt a kötőszóképi alkalmazását prédikációkban. A magyar ember azt mondja a ja-nak ezen fajtája helyett: Nincs különben. Valóság! úgy. Bizony. Valóban. Igaz. De. Csakis. Íme.

Íme, ebben a csekélységben is mennyivel gazdagabb a magyar a németnél:

S milyen különös, hogy el lehet a magyar az igen = (ja, oui, si, yes) nélkül. A magyar igen nem egy az oui-val, ja-val, yes-sel. Csak éppen a tudósok, hírlapírók és egyéb nyelvrontók tették azzá. A nép ma sem él vele. A magyar nép éppen 999-féleképpen tudja változtatni az igenlést. Mérhetetlen nyelvi gazdagságában mindig a kérdésnek megfelelően válaszol még az igenlésben is.

A magyarul nem tudók kedvéért vetem ide, hogy a magyar a kérdőmondat sarokszavával vagy határozószóval szokott felelni, mikor igenel. Maga az igen is vélhetőleg rövidült határozó: igenyesen.

<http://mek.oszk.hu/01700/01749/01749.htm#34>